

Vernor Vinge
GELMĖ DANGUJE
ANTRA KNYGA

Mokslinis fantastinis romanas

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS!!!

HUGO AWARD™
2000

Po mūšio išlikusiems emergentams ir jų pavergtiems Keng Ho beliko viena viltis – Arachnos vorų civilizacija, kuri netrukus pasieks informacinę erą ir padės žmonėms atstatyti nuniokotą laivyną. Fokusu ginkluoti emergentai neįveikiami. Tačiau tarp nugalėtojų, prisidengęs svetimu vardu, slepiasi pats Keng Ho įkūrėjas, legendinis Famas Njuvenas, kuris niekada nepraranda vilties...

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
200 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Vernon Vinge - DEEPNESS IN THE SKY
New York, Bantam books, 2001

Copyright © by Vernor Vinge, 1999

Cover art copyright © by Bob Eggleton, 2000

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2001

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Dvidešimtas skyrius

Iki skrydžio Famas Trinlis Ezrą Vinžą menkai tedomino. Iš jų trumpų susitikimų Ezrui liko tuščio, tingaus ir veikiausiai nekompetentingo žmogaus įspūdis. Kažkieno giminaitis - kitokio paaiškinimo, kodėl jis atsidūrė įguloje, nesugalvosi. Ir tik po antpuolio grubus bei pasipūtęs Trinlio elgesys privertė Ezrą jį pastebėti. Kartais senis būdavo įdomus, kur kas dažniau - bjaurus. Trinlio ir Vinžo Budėjimai sutapdavo šešiasdešimčia procentų. Kai Ezras atvykdavo į Hamerfestą, ten būdavo Trinlis, pasakojantis riebius anekdotus Reinolt technikams. Kai jis aplankydavo Benio užėigą, ten sėdėdavo Trinlis su emergentų gauja, pasipūtęs ir iškalbingas, kaip visuomet. Praėjo daug metų nuo tų laikų (iš tiesų nuo Džimio Djomo žūties), kai jo elgesys galėjo būti palaikytas išdavyste. Keng Ho ir emergentai turėjo egzistuoti drauge, tad apie Trinlį sukosi ir nemažai Prekybininkų.

Šiandien Ezro pasibjaurėjimas tuo žmogumi virto kažkoku niūresniu jausmu. Viskas nutiko kasmegasekundiniame Pamainos menedžerių posėdyje, kuriam, kaip visada, vadovavo Tomas Nau. Tai nebuvo tuščias pasirodymas, kaip

menamas Ezro "Laivyno valdymo Komitetas". Čia, norint išgyventi, reikalinga abiejų šalių patirtis. Ir nors klausimas, kas čia svarbiausias, net nekilo, Nau dažnai paklausydavo daugelio patarimų, išsakytų tokiuose posėdžiuose. Ritceras Briugelis šiuo metu nebudėjo, ir todėl posėdis vyko be patologinių obertonų. Išskyrus senąjį Famą Trinlį, visi menedžeriai buvo žmonės, mokantys dirbti.

Pirmąją kilosekundę viskas vyko sklandžiai. Kelo Omo programuotojai patikrino antgalvinių displėjų, kuriais naudosis Keng Ho žmonės, partiją. Naujasis interfeisas buvo ribotas, bet vis vien tai geriau, negu nieko. Anė Reinolt pristatė naują Fokusuotųjų sąrašą. Visas tvarkaraštis buvo įslaptintas, bet panašu, jog Triksija gaus daugiau laisvo laiko. Gonlė Fong pasiūlė nežymius Pamainų pakeitimus. Ezras žinojo, kad ji iš to slapta pasipelnė, gaudama užmokestį iš suinteresuotų dalyvių, bet Nau ramiai juos patvirtino. Tikriausiai vadovas Nau gerai žinojo apie pagrindinę ekonomiką... bet ėjo metai, ir jis nuolatos ją ignoravo. *Ir nuolatos iš jos pelnėsi.* Ezras Vinžas niekad nebūtų pamanęs, jog laisva prekyba gali taip smarkiai padidinti efektyvumą tokioje mažoje ir uždaroje visuomenėje, kaip stovykla prie taško L1, tačiau ji akivaizdžiai pagerino

gyvenimą. Žmonės gaudavo pačius maloniausius Pamainų kompanionus. Daugelyje kambarių stovėjo Čivės Lizolet bonsų kapsulės. Įrangos išdėstymas buvo toks patogus, koks apskritai galėjo būti. Galbūt tai tik įrodė, kokia nepatogi buvo pirminė emergentų išdėstymo schema. Ezras po senovei puoselėjo gilų įsitikinimą, jog Tomas Nau - labiausiai užsimaskavęs niekšas iš visų, kuriuos jam teko sutikti gyvenime, masinis žudikas, žudantis paprasčiausiai savojo melo patvirtinimui. Bet jis buvo labai protingas, išoriškai labai taikus. Tomas Nau buvo sumanesnis, nei reikėjo, kad išsyk suprastų naudą, kurią jam teikė laisva prekyba.

- Taigi, paskutinis dienotvarkės punktas. - Jis nusišypsojo visiems, sėdintiems už stalo. - Kaip visuomet, pats įdomiausias ir sunkiausias. Čive?

Čivė Lizolet sklandžiai pakilo ir sustojo per delną nuo žemų lubų. Hamerfeste buvo gravitacija, bet tik tokia, kad išlaikytų ant stalo gėrimo kapsulę.

- Įdomus? Gali būti. - Ji suraukė grimasą. - Bet tai labai erzinantis sunkumas.

Čivė atidarė gilią kišenę ir išsitraukė antgalvinių displėjų saują - visi su antspaudu "leisti kromelninkams".

- Nagi, išmėginkim šituos Kelo Omo žaisliukus.

Ji išdalino displėjus Pamainos menedžeriams. Ezras paėmė vieną ir šyptelėjo, atsakydamas į drovią jos šypseną. Čivė vis dar buvo vaikiškai nedidutė, bet tvirtai sudėta ir ūgiu beveik prilygstanti vidutiniam Strentmano suaugusiajam. Tai jau nebuvo maža mergaitė ar pasimetusi našlaitė, kokia ji atrodė po Tvyksnio. Nuo tų laikų ji brendo pilnais metais. Kadangi Mirgančiosios švytėjimas nukrito iki priimtino lygio, ji dalį laiko galėjo praleisti nebudėdama, bet Ezras jos akių kampučiuose pastebėjo besišakojančias raukšles.

Kiekgi jai dabar? Daugiau, nei man.

Kartais joje dar pasireikšdavo ankstesnis išdykumas, bet Ezro ji daugiau nebeerzino. Ir jis žinojo, kad gandai apie Čivę ir Tomą Nau - tiesa. Vargšė, nelaiminga Čivė.

Tačiau Čivė Lin Lizolet pasiekė daugiau, nei Ezras galėjo tikėtis. Dabar ji išlaikė pusiausvyroje kalnus.

- Jūs žinote, kad aš palaikau mūsų orbitą aplink tašką L1.

Virš stalo ūmai materializavosi uolos. Iš jų sankaupos Ezro pusėje styrojo miniatiūrinis Hamerfestas, prie aukšto bokšto tik ką prigludo

kateris. Atvaizdas buvo ryškus, tiksliai kertantis sieną ir žmones už jos. Bet kai jis skubiai nukreipė žvilgsnį į Čivę ir vėl atgal, uolos mažumėlę išskydo. Perkėlimo automatika nespėjo sekti judesio, ir vizualinė iliuzija dingo. Be abejo, Kelo Omo programuotojus privertė pakeisti automatiką. Ir vis vien tai, kas liko, buvo artima Keng Ho kokybei, ir atvaizdai atskirai koordinavosi į kiekvieno antgalvinio displėjaus lauką.

Deimantinės uolos paviršiuje pasirodė raudoni taškiniai žiburėliai.

- Tai elektrotūtų išsidėstymas... - pasirodė ir geltoni taškėliai, - ... o čia sensorių tinklas. - Ji nusijuokė Ezrui pažįstamu linksmu ir džiu gu juoku. - Tiesa, primena galutinio elemento metodo sprendimo tinklėlį? Iš tiesų taip ir yra, nors tinklo kampai - realios mašinos, renkančios duomenis. Vienu žodžiu, man ir mano žmonėms kilo dvi problemos. Abi gana nesunkiai išsprendžiamos. Mums reikia laikyti visą sankaują orbitoje aplinkui tašką L1.

Sankaują pakeitė stilizuotas Lisažu figūros atvaizdas aplink ženklelį L1. Vienoje pusėje kybojo Arachna, kitoje ta pati linija kirto Mirgančiąją.

- Mes ją pastatėme taip, kad vorų atžvilgiu beveik visą laiką būtume prie saulės karūnos. Tik

po daugelio metų jie sukurs techniką, kuri padės jiems mus aptikti... Tačiau antrasis mūsų tikslas - išlaikyti Hamerfestą ir likusius orinio sniego bei vandenyno ledo blokus šešėlyje.

Vėl pirminis uolų sankaupos vaizdas, bet dabar lakiosios dalelės buvo pažymėtos žaliai ir mėlynai. Brangieji resursai kasmet seko, tenkindami žmonių reikmes ir išgaruodami į kosmosą.

- Kad ir kaip būtų gaila, tačiau šie tikslai tam tikra prasme nesuderinami. Uolų sankaupa - ne tvirtas kūnas. Kartais pastangos išlaikyti ją orbitoje sukelia sukimosi momentą, ir uolos pasislenka.

- Uolų drebėjimai, - pastebėjo Dzau Cinis.

- Taip. Čia, Hamerfeste, jūs juos visą laiką jaučiate. Jeigu ne nuolatinis stebėjimas ir korekcija, būtų dar blogiau.

Stalo paviršius virto Deimanto-1 ir Deimanto-2 sujungimo modeliu. Čivė mostelėjo ranka į stalą, ir keturiasdešimties centimetrų stalo paviršiaus plotas nusidažė rožine spalva.

- Štai poslinkis, kurio mes vos nepažiopsojome. Bet mes negalime sau leisti siūsti žmonių į...

Famas Trinlis visą tą laiką sėdėjo tylėdamas, piktai markstydamasis ir kaupdamas dėmesį. Nau jį pirmąjį paskyrė atsakingu už stabilizaciją,

ir šiuo pretekstu Famas išlenkė pilną pažeminimų taurę. Dabar jis nebeištvėrė.

- Nesąmonės! Aš maniau, jūs paimsite dalį vandens ir panaudosite jį kaip klijus tarp Deimantų!

- Mes taip ir padarėme. Tai truputį padėjo, bet...

- Bet jūs vis vien negalite jų stabilizuoti? - Trinlis atsigręžė į Nau ir pasikėlė nuo kėdės: - Vadove, aš jums sakiau, kad su šiuo darbu niekas nesusidoros geriau už mane. Ta mergiotė Lizolet sugeba vaikyti dinamikos programas, ir dirba uoliai, kaip ir visi, bet jai trūksta gilesnės patirties.

Gilesnės patirties? Kelerių rankų darbo metų jai reikia, senas kvaily?

Bet Nau tik nusišypsojo Trinliui. Kad ir kokie absurdiški buvo šio idioto prieštaravimai, Nau ir toliau jį kvietė į posėdžius. Ilgą laiką Ezras įtarė, jog iš vadovo pusės tai stačiai sadistiškas humoras.

- Ką gi, tuomet galbūt man teks šį darbą patikėti jums, artileriste. Betgi žiūrėkit, juk tai reikš, kad jums teks bent trečdalį laiko praleisti Budėjime.

Nau balsas buvo labai mandagus, bet Trinlis pajuto iššūkį. Ir Ezras pamatė, kaip senis niršta

vis labiau.

- Trečdalių? - perklausė jis. - Taigi man užteks penktosios Budėjimo dalies, net jei komandą sudarys vieni naujokai. Čia nesvarbu, kaip išmincingai bus išdėstytos tūtos - sėkmė priklauso tik nuo taikymosi tinklo kokybės. Mis Lizolet nesupranta visų jos naudojamų lokalizatorių galimybių.

- Paaiškinkite, - pareikalavo Anė Reinolt. - Lokalizatorius - tai lokalizatorius. Mes šiame projekte naudojame ir jūsiškius, ir mūsiškius.

Lokalizatoriai buvo pagrindinis bet kurios techninės civilizacijos instrumentas. Mažutėlaičiai prietaisai mainėsi šifruotais impulsais, signalo sklidimo laiko bei skirstomųjų algoritmų dėka tiksliai nustatydami kiekvieno įrenginio-dalyvio vietą. Keli tūkstančiai lokalizatorių uolų sankaupe sudarė pozicionavimo tinklą. Visi drauge jie formavo kažką panašaus į žemo lygio tinklą, perduodami informaciją apie elektrotūtų bei akmenų orientaciją, padėtį ir sąlyginį greitį.

- Ne visai taip, - tėviškai šyptelėjo Trinlis. - Mūsiškiai puikiai dirba drauge su jūsiškiais, tačiau greitaeigiškumo sumažinimo kaina. Štai kaip atrodo tie įrenginiai.

Senis palinko prie savo rankinės klaviatūros.

- Mis Lizolet, jūsų interfeisai niekam tikę!

- Leiskite man, - įsiterpė Nau ir pratarė į erdvę:

- Štai du mūsų naudojamų lokalizatorių tipai.

Peizažas pradingo, ir ant stalo pasirodė du elektroniniai įrenginiai, skirti darbui vakuume. Ezras dažnai matydavo tokią demonstraciją, bet taip ir nepajėgė prie jos įprasti. Atidirbtoje prezentacijoje su iš anksto numatyta demonstravimo seka pasinaudoti balsiniu komandos atpažinimu nėra sunku. Betgi subtilumas to, ką padarė Nau, viršijo bet kurio Keng Ho interfeiso galimybes. Kažkur Hamerfesto gilumoje vienas ar keli jo vergai ziphedai girdėjo kiekvieną žodį, įspėdami Nau kalbos kontekstą ir perduodami jį laivyno automatikos kanalais kitiems specialistams ziphedams. Ir vaizdo rezultatas atsirasdavo taip greit, tarsi Nau galvoje būtų buvusi visa laivyno duomenų bazė.

Žinoma, Famas Trinlis šio stebuklo net nepastebėjo.

- Teisingai. - Jis palinko arčiau prie prietaisų. - Tik iš tiesų štai šie daikteliai yra šis tas daugiau, nei paprasti stabilizatoriai.

- Nesuprantu, - pastebėjo Čivė. - Juk reikia energijos šaltinio ir darbinių sensorių organų...

Trinlis nusišypsojo, mėgaudamasis triumfu.

- Tai jūs taip manote - ir taip galėjo būti, kol Mirgančioji liepsnodama, jog viską degino. Betgi dabar... - Jis pasilenkė žemiau, ir jo pirštas pranyko mažesniojo bloko sienelėje. - Ar galite parodyti lokalizatoriaus branduolį, vadove?

Nau linktelėjo:

- Tuo pat.

Ir Keng Ho įrenginio atvaizdas buvo supjaustytas lygis po lygio. Galiausiai beliko tik pajuodęs vos milimetro skersmens taškelis.

Greta sėdintis Ezras ūmai pajuto, kaip Tomas Nau įsitempė. Vadovas netikėtai ir smarkiai susidomėjo. Momentas praėjo greičiau, nei Ezras suvokė, kad jis apskritai buvo.

- Oi, jis per mažas. Pasižiūrėkim iš arčiau.

Dulkelė ėmė brinkti, kol pasiekė metro plotį ir beveik keturiasdešimties centimetrų aukštį. Antgalvinių displėjų automatika baigė piešti atitinkamą šviesą ir šešėlį.

- Dėkui. - Trinlis atsistojo, kad visi jį matytų linzės formos įrenginio fone. - Štai čia bazinis Keng Ho lokalizatorius - paprastai apjuostas apsauginiais barjeriais ir taip toliau. Bet matote - palankioje aplinkoje, netgi vakuume, tačiau šešėlyje, jis visiškai savipakankamas.

- Maitinimas? - paklausė Reinolt....

Pastabos

1) Ruritanija - anglų rašytojo Antonio Houpo (1863-1933) nuotykių romane "Zendos kalinys" (1894) nostalgiskai paminėta kažkur tarp Lenkijos ir Čekijos esanti šalis, kurios beveik nepaveikė tuometinė civilizacija.